פֶּרְת׳, ג׳וֹן רוּפֶּרְט — John Rupert Firth — (1890–1960), בלשן ופונטיקאי אַנגלי. פ׳ למד היסטוריה. מ־1915 לימד אַנגלית בהודו, ושירת בצבא — שם, באַפגַניסטַן ובאַפריקה. מ־1928 הורה פונֶטיקה, סוציולוגיה לשונית ולשונות־המזרח באוניברסיטת לונדון, ובשנים 1944/56 כיהן שם בקַתֶדרָה לבלשנות כללית — הראשונה בבריטניה.

בהשפעת טרוּבֶּצקוֹי ודֶה סוֹסִיר (ע׳ ערכיהם; וע״ע בלשנות, עמ׳ 970/5; סטרוּקטוּרַליזם) והוראת לשונות רבות יצר פ׳ גוון בריטי של הסטרוּקטוּרַליזם האירופי, אך דחה את הדוּאַליזמים מסַמן/מסוּמן ודיבור/לשון, וּבחר במוֹניזם (במאמרו The Technique of Semantics [„טכניקת הסמַנטיקה״], 1935): ההתנהגות הלשונית בהתרחשותה בהקשר־מצב (context of situation [ע״ע דקדוקית, חשיבה, כאן]) — מונח שנלקח מתורת ב. מַלינוֹבסקי (ע״ע) — היא היא משמעותה של הלשון, כשם שסביבת המלים קובעת את משמעותן (collocation), סביבת הצורות את תפקידן וּסביבת הפוֹנֶמוֹת את עֶרכָּן. הדגשת סביבת ההגה הביאה את פ׳ (במאמרו Phonological Features of some Indian Languages [„תכונות פונולוגיות של לשונות הוֹדִיות אחדות״], 1935) לפצל את ה„פוֹנֶמה״ ל„יחידות פוֹנֶמאטיות״, כ״א בסביבה שונה, וכך יצר לכל לשון מספר מערכות פוֹנֶמיוֹת כמספר הסביבות. אח״כ ביטל (במאמרו Sounds and Prosodies [„הגאים וּפרוֹסוֹדיות״], 1948) את מושג ה„אַלוֹפוֹן״ (ע״ע פונטיקה ופונולוגיה, עמ׳ 470), והציג את המיוחד לוֹ כתכונה פּרוֹסוֹדית (נִלוֵית להגיה) של יחידת הסביבה (בעיקר ההברה) כולה. סיכום תורתו ניתן במאמרו A Synopsis of Linguistic Theory („סקירת התֵאוריה הבלשנית״), 1957. מאמריו העיקריים קובצו בספר Papers in Linguistics, 1934/51 („מאמרים בבלשנות, 1934/51״), 1957. את תורותיו הלא־מקובלות והסתומות־לעיתים פירשו תלמידיו (כגון האלידיי, רובינז [ר׳ ביבל׳]) ופיתחוּן ל„נֶאוֹ־פֶּרתיאָניזם״ — האַסכולה הבלשנית של לונדון.

R. H. Robins, *J. R. F.* (Language, XXVII), 1961; D. T. Langendoen, *The London School of Linguistics, a Study of the Linguistic Theories of B. Malinowski and J. R. F.*, 1968; T. F. Mitchell, *Principles of F.-ian Linguistics*, .1975

נמ. ב.